

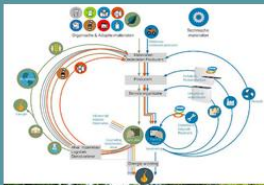
Toelichting op de Begroting Duurzaamheidsprogramma 2017-2022

In dit document staat de begroting van het Duurzaamheidsprogramma. De Raad heeft om versnelde uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma gevraagd en motie 71 'Werk aan de winkel' aangenomen. Het Duurzaamheidsprogramma is in 2009 begonnen met het onderdeel energie, Haarlem Klimaat neutraal 2030. Sindsdien zijn er onderdelen bij gekomen zoals circulaire economie, zero emission mobiliteit, industrie en klimaatadaptatie. Daarmee is het Duurzaamheidsprogramma verbreed. De financiële consequenties van zowel de versnelling als de verbreding van het Duurzaamheidsprogramma zijn verwerkt in de begroting.

Warmte en energiebesparing

Circulaire economie
Industrie
Klimaat adaptatie
Zero emission mobiliteit

Ondersteuning
Communicatie,
Bewustwording en Participatie
Financiering middelgrote projecten

(Haarlems)
Energie
Fonds

In de begroting zijn de kosten van het Duurzaamheidsprogramma verwerkt. De investeringen van de gemeente blijven echter buiten beschouwing, zoals het 'verledden' van de openbare verlichting en investeringen om het eigen vastgoed (of van verbonden partijen) te verduurzamen. De voorgestelde beleidsintensivering van het Duurzaamheidsprogramma brengt ook de vraag naar extra formatie met zich mee. De kosten hiervoor zijn opgenomen in deze begroting.

In de begroting staan de kosten en de al beschikbaar gestelde budgetten, zoals het versnellersbudget (incidenteel in 2017), het communicatiebudget (structureel) en de extra middelen voor fietsen, groen en duurzaamheid (structureel). Daarmee brengt de begroting in beeld welke aanvullende financiële bijdrage nodig is voor de gewenste versnelling en verbreding van het Duurzaamheidsprogramma, zie bijlage.

Veel projecten van het Duurzaamheidsprogramma kennen een fasering van onderzoek naar pilots naar uitvoering. Deze fasering is terug te zien in de begroting. Deze projecten drukken in de eerste

jaren minder en in de latere later zwaarder op de begroting. Daarnaast zijn er een aantal projecten die al zijn voorbereid en 'on hold' staan, in afwachting van budget. Voor deze projecten is vooral in de eerstkomende jaren budget nodig. Deze twee effecten zorgen ervoor dat de begroting een gelijkmatig beeld laat zien.

Voor de versnelde uitvoering en verbreding van het Duurzaamheidsprogramma is jaarlijks ca € 1.500.000 nodig. In onderstaande toelichting zijn de bedragen globaal aangegeven omwille van de leesbaarheid. De middelen zijn indicatief verdeeld over de verschillende onderdelen. Voor de optimale inzet van de middelen om de doelen te bereiken, is flexibiliteit tussen de indicatieve deelbudgetten wenselijk.

Warmte en energiebesparing Gebouwde omgeving

Doel: voorbereiden en in uitvoering brengen van de energietransitie volgens de Routekaart

Benodigde middelen: € 550.000 per jaar

Benodigde middelen: eerste inleg van € 500.000 voor Haarlemse Energie Fonds

De EU en het Rijk leggen ons steeds meer doelen op voor een duurzame toekomst. Zo heeft Nederland meegetekend met het Klimaat akkoord van Parijs en krijgt het (energie)beleid steeds meer wettelijk kader met het SER Energieakkoord, het Energierapport en de Energieagenda van minister Kamp. De energie infrastructuur zal in de toekomst dus flink op de schop gaan. Ook al zullen een flink aantal partijen de energietransitie uitvoeren (zoals netwerkbedrijven, bronbeheerders, regionale bouwbedrijven etc.), het is de gemeente die als kwartiermaker het voorbereidende werk verricht. Kennis en ervaring met betrekking tot de energietransitie dient de gemeente in te huren.

De gebouwde omgeving produceert ca 75% van de CO₂ uitstoot. Het gaat hierbij om alle gebouwen, dus zowel woningen als bedrijfspanden en maatschappelijk vastgoed. Investerings in het eigen vastgoed van de gemeente en gemeentelijke eigendommen zoals laadpalen zijn buiten beschouwing gelaten. De Routekaart Haarlem Aardgasloos 2040 laat oa deze onderdelen zien:

- grootschalige warmte uit industriële restwarmte of uit aardwarmte die verdeeld wordt via een warmtenet of een aantal warmtenetten, de gemeente is kwartiermaker
- grootschalige elektrische opwekking via wind op zee of zon op land, buiten de gemeente grenzen, de gemeente lobbyt richting Rijk en Provincie Noord Holland
- middelgrote warmte en warmte-koude uitwisseling, geschikt voor buurt of wijkniveau en voor utiliteitsbouw, de gemeente initieert en ondersteunt projecten
- middelgrote elektrische opwekking via collectieve zonnestroomdaken, zie Begrotingshoofdstuk Participatie
- energiebesparing voor kopers, huurders en pandeigenaren, de gemeente activeert en ondersteunt projecten

Activiteiten:

- Onderzoek laten verrichten en expertise inhuren t.a.v. het ontwikkelen van de energiestrategie, de techniek, de ondergrond, de financiële strategie, de organisatie en governance strategie; € 150.000 per jaar
- Haarlems Energie Fonds oprichten voor middelgrote energieprojecten, eerste inleg € 500.000 met multiplier van 4, daarna een jaarlijks oplopend bedrag inleggen
- Haalbaarheid geothermie, meefinancieren met de eerste Haarlemse proefboring. De boring kost ca € 2.000.000. De hoogte van de benodigde Haarlemse bijdrage is nog niet bekend, deze varieert van een 1/8ste tot 1/2^e. Eenmalige investering in 2018 van € 250.000. Mocht de proefboring nog in 2017 plaatsvinden dan kan er eventueel met budget vanuit de eerste inleg van het Haarlems Energie Fonds geschoven worden.
- Communicatiecampagne laten ontwikkelen en uitvoeren tbv de energietransitie; € 100.000 per jaar
- Middelgrote warmte of besparingsprojecten tot ontwikkeling brengen; € 250.000 per jaar, aflopend
- Stimuleren energiebesparing oa Energieloket en Roadshow; € 50.000
- Eenmalige bijdrage aan de voorbeeld woning aan de Kleverlaan; € 40.000
- Eenmalige bijdrage voor Product Markt Combinatie van woningen van na 1990; € 60.000

Circulaire economie

Doel: terugdringen van het fossiele energiegebruik van productieprocessen en bedrijfsvoering
Benodigde middelen: € 105.000.

De ambities heeft Haarlem in 2016 vastgelegd in het startprogramma Haarlem circulair. langs vijf uitwerkingslijnen zijn ontwikkelingen in gang gezet. De hier onder in de begroting opgenomen onderdelen zijn er op gericht om het programma circulair voort te zetten en het vliegwiel naar circulair doen, denken en handelen op gang te brengen. Bijvoorbeeld door stadsbreed met bedrijven tot resultaten te komen, samen te werken met koploper initiatieven en met name ook de eigen gemeentelijke inkoop circulair te maken. Dit laatste kan, vanuit de macht van de marktwerving, direct ontwikkelingen sturen.

Vervolg circulair maken bedrijven via reststromen onderzoek (binnenstad 2017; kantorenstrook Schalkwijk 2018, Haarlem overig 2019, bouwsector, 2020)

Bijdrage € 40.000 per jaar

Bijdrage gemeente aan grondstoffen makelaar /grondstoffenbank (in co creatie met mede financiering bedrijfsleven)

Bijdrage € 25.000 per jaar

Circulair maken gemeentelijke inkoop, vanaf 2017 via gefaseerde uitrol en programma begeleiding.

Bijdrage € 25.000 per jaar

Evenementen in de stad om circulariteit breed onder aandacht te brengen

Bijdrage € 15.000 per jaar

Stadslab projecten in stad gericht op educatie, informatie, toepassing.
betreft initiatieven vanuit organisaties uit de stad.

Bijdrage in 2017: € 50.000

Industrie en bedrijven

Doel: terugdringen van het fossiele energiegebruik van productieprocessen en bedrijfsvoering

Benodigde middelen: € 75.000 per jaar

Volgens de Klimaatmonitor is de bedrijfsvoering van Industrie en bedrijven verantwoordelijk voor circa 7% van het energieverbruik in Haarlem. Dit is exclusief de energievraag voor verwarming en elektriciteit van utiliteitsgebouwen.

Energiebesparing bij industrie en bedrijven richt zich vooral op het verleiden van ondernemers om maatregelen te nemen. Dat doen we door informatie beschikbaar te maken, door samenwerkingsverbanden en –akkoorden te stimuleren, pilots (mee) op te zetten en bedrijven te verbinden. Met de Omgevingsdienst IJmond is afgesproken dat we de milieuwetgeving en de EED gaan benutten om ondernemers aan te spreken op energiebesparende maatregelen. Naast energiebesparing in processen en bedrijfsvoering liggen er grote kansen om zelf duurzame zonne-energie (grote platte bedrijfsdaken) op te wekken. Hierbij kan gebruik gemaakt van de subsidieregeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+) of het dak ter beschikking worden gesteld voor een postcoderoosproject. De samenwerking tussen ondernemers moet een extra impuls geven aan het daadwerkelijk treffen van maatregelen.

Activiteiten:

- Organiseren van bijeenkomsten met de 10 bedrijven met de grootste energierekening en algemene bijeenkomsten over energiebesparing, onderling uitwisselen van koude en warmte, subsidiemogelijkheden, postcoderoosregeling, € 5.000 per jaar.
- Opstellen energiestrategie voor Waarderpolder, Centrum en Centrumgebied Schalkwijk, € 20.000 per jaar
- Opzetten en mede-financieren van twee pilots per jaar op het gebied van energiebesparing, onderling uitwisselen van koude en warmte en energieopwekking, 50% cofinanciering, € 50.000 per jaar.
- Stimuleren en opzetten van gebiedsgerichte, collectieve ondernemerssamenwerking, € 10.000 per jaar.
- Aanvragen van (EU-) subsidie voor energiebesparing, energie-uitwisseling en energieopslag, opgenomen bij Algemene kosten.

Klimaat adaptatie

Doel: de openbare ruimte klaar maken voor het klimaat (meer neerslag en hittestress) van de toekomst

Benodigde middelen: € 200.000

Uitwerking naar een klimaat adaptatie agenda is nog gaande. In maart 2017 wordt duidelijk wat vanwege de agenda voor meer jaren financiering nodig is en hoe dit zich verhoudt tot het beheer en onderhoud programma.

Activiteiten:

- Proceskosten voor uitvoeren van de klimaat adaptatie agenda, vooralsnog indicatief geraamd: € 100.000 per jaar
- Opschalen van operatie Steenbreek: € 50.000 per jaar
- Uitvoering programma Hittestress: € 50.000 per jaar, gedurende drie jaar
- Grote infrastructurele voorzieningen worden binnen herprioritering beheer en onderhouds programma opgevangen.
- Proces kosten voor programma begeleiding worden binnen het Vernieuwd gemeentelijk riolering plan, voor zover niet op hitte betrekking hebbend, opgevangen

Zero emission mobiliteit:

Doel: bereiken van zero emission mobiliteit in 2040 in Haarlem

Benodigde middelen: € 75.000 per jaar

Mobiliteit ('Verkeer en Vervoer') is in Haarlem verantwoordelijk voor ongeveer 20% van de CO₂-uitstoot. Behalve op het klimaat heeft mobiliteit ook veel impact op de leefbaarheid (luchtkwaliteit, geluid) en ruimtelijke kwaliteit (ruimte voor wegen en parkeren).

Om zero emission mobiliteit te bereiken zijn maatregelen nodig die ervoor zorgen dat de mensen zich binnen de grenzen van de stad steeds meer per fiets en per schoon openbaar vervoer verplaatsen, in plaats van met de auto. Het autogebruik moet zoveel mogelijk beperkt blijven tot de ritten die economisch noodzakelijk zijn en efficiënt worden uitgevoerd.

Voor de economisch noodzakelijke voertuigkilometers zal steeds meer gebruik worden gemaakt van schone en zuinige voertuigen, die rijden op biobrandstoffen of op duurzaam opgewekte elektriciteit en/of waterstof. De gemeente kan het gebruik van schone en zuinige voertuigen stimuleren en versnellen door het faciliteren van de realisatie van een laadinfrastructuur, het verruimen van venstertijden voor schone voertuigen bij de bevoorrading van de binnenstad, het gebruik van speciale routes en parkeervoorzieningen voor schone voertuigen, en het stellen van emissie-eisen voor voertuigen bij aanbestedingen.

De komende jaren wordt een explosieve groei van de vraag naar een laadinfrastructuur verwacht. Om als gemeente hierop een toekomstgerichte afweging te maken en beleid te ontwikkelen is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de toekomstige ontwikkeling van het aantal elektrische voertuigen en de daarmee benodigde laadinfrastructuur.

Daarnaast wordt er in het kader van de Green Deal Zero Emission Stadsdistributie gewerkt om vanaf 2025 de bevoorrading van de binnenstad volledig te laten plaats vinden door emissie-vrije voertuigen.

Activiteiten:

- Stimuleren vorming koploperallianties, € 5.000 per jaar
- Jaarlijks onderzoek naar oa: ontwikkeling elektrisch vervoer en laadinfrastructuur, uitbreiding toegangsgebied binnenstad, mogelijke locaties snellaadstation; € 20.000 per jaar.
- Jaarlijks een pilotproject, zoals bundelen bouwlogistiek, faciliteren afhaalpunten internet aankopen, stadsdistributiecentrum in Waarderpolder, white collection, ontwikkelen en implementeren nieuwe toegangsregels schone voertuigen voor bevoorrading binnenstad; € 50.000 per jaar.
- Een eventuele bijdrage aan een elektrische vuilniswagen wordt verrekend via het DDO of de afvalstoffenheffing.
- Campagne gedragsverandering ten behoeve van fiets en autodelen (al begroot bij Communicatie)
- Eenmalige kosten in 2018: verbeteren laad- en losplaatsen gedempte Oude Gracht € 20.000

Reeds opgenomen in de programmabegroting 2017: Aanpassen toegangspalen binnenstad a € 40.000

Eigen Organisatie: Vastgoed

Doel: energieneutraal maken strategische kernvoorraad vastgoed in 2030

Benodigde middelen: € 375.000 eenmalig, jaarlijkse kosten zijn nog niet bekend, maar zullen significant zijn. Hieronder staat het proces en een deel van het plan weergegeven.

LET OP: de onderzoeken die hier gevraagd worden zijn nodig om aan een wettelijk kader te voldoen. De bedragen die nodig zijn om de vastgoedportefeuille te verduurzamen zullen aanzienlijk zijn (richting miljoenen euro's).

Haarlem heeft de ambitie om zich duurzaam te ontwikkelen. In 2008 is daarin de eerste belangrijke stap gezet op het terrein van klimaat, energie en gebruik van fossiele brandstoffen, met de start van het programma Haarlem Klimaat Neutraal. Doelstelling is een CO₂- neutraal Haarlem in 2030, te beginnen bij een CO₂-neutrale organisatie in 2015. Ter uitwerking van dit klimaatbeleid is begin dit jaar het Duurzaamheidsprogramma (2015-2019) gepresenteerd. Ook landelijk zijn de eisen aangescherpt voor gebouwen. Als voorbeeld noemen wij de lijst met erkende maatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen die vanaf 1 december 2015 geldt volgens het Activiteitenbesluit van de Wet Milieubeheer. Ook in het Energieakkoord 2013 heeft Nederland eisen van CO₂ reductie neergelegd conform Europese afspraken. Hierin zijn ook eisen opgenomen voor overheidsgebouwen.

De basis voor de doelstelling en werkwijze voor het energieneutraal maken van een vastgoedportefeuille is de Trias Energetica, deze werkt als volgt:

- Stap 1. Beperk de energievraag
- Stap 2. Gebruik energie uit hernieuwbare bronnen
- Stap 3. Gebruik eindige energiebronnen efficiënt

Gemeente Haarlem wil zijn vastgoed planmatig verduurzamen. Hiertoe moet er onderzoek worden gedaan naar de benodigde aanpassingen en de kosten daarvan. Om te voldoen aan bestaande afspraken zal het onderstaande kader worden onderzocht en gerealiseerd per gebouw:

- Renovatie van overheidsgebouwen moet conform de Energy Performance Buildings Directive (EPBD)-richtlijn al vanaf 2018 bijna-energieneutraal zijn (voor nieuwbouw geldt dat deze ook bijna-energieneutraal moet zijn volgens de EPBD richtlijn vanaf 2018);
- In 2020 dient van de huidige vastgoedportefeuille het energielabel met 2 stappen zijn verbeterd (volgens Energieakkoord);
- In 2030 dient de huidige vastgoedportefeuille minimaal energielabel A te bezitten (volgens Energieakkoord);
- In 2050 dient de huidige vastgoedportefeuille energieneutraal* te zijn (volgens Energieakkoord).

Activiteiten

- Opstellen maatwerkadviezen (EPA-U en W) en energielabels

- Analyse maken van de uitkomsten EPA-U en W en verwerken in de MJOP naar een *Duurzaam MJOP* (DMJOP)
- Scan financieringsinstrumenten (ESCO -Energy Service Company- , GreenLease of een eigen interne financiering met een revolverend fonds);
- Beleid opstellen waarin duidelijk wordt welke koers de gemeente gaat varen (investering versus terugverdientijd) door het opstellen van diverse scenario's;
- Uitwerken van split-incentive en afstemmen met gebruikers (contract aanpassing)
- Inzichtelijk maken van energiebesparing en CO2 reductie.
- Opstellen business cases

Eigen Organisatie: Energieneutraal Wagenpark

Doel: Energie neutraal wagenpark.

Benodigde middelen: binnen huidige begrotingskader

In 2017 wordt het wagenpark vernieuwd en verduurzaamd. Hiervoor is al een uitgewerkt plan. En er is al gekozen voor een zeer duurzame variant, rekening houdend met de gebruikerswensen en eisen. Een aantal voertuigen die in bezit zijn van de gemeente worden nog gebruikt tot de afschrijfdatum. Daarna is er budget nodig om voertuigen aan te schaffen welke op hernieuwbare brandstoffen rijden. De verwachting is dat dit binnen de huidige begrotingkaders verwezenlijkt kan worden.

Eigen Organisatie: Openbare verlichting

Doel : 50% energiebesparing op openbare verlichting in 2030.

Benodigde middelen voor verleding: PM via apart programma

Benodigde middelen voor detectie: PM via apart programma

De gemeente hanteert voor duurzaamheid van de openbare verlichting de doelstellingen van het landelijke Energieakkoord, te weten twintig procent energiebesparing in 2020 ten opzichte van 2013 en vijftig procent in 2030. De omschakeling naar LED-lampen en dimmen leveren een lager energieverbruik, verlenging van de levensduur en minder storingen op. Daardoor is sinds 2013 al negen procent besparing gerealiseerd.

Op basis van het huidige verledingsprogramma wordt de doelstelling van twintig procent energiebesparing in 2018 gehaald.

De in 2030 te bereiken reductie van vijftig procent komt met het huidige beleid pas in 2040 in zicht. Versnellen om de doelstelling van vijftig procent reductie in 2030 te halen betekent dat niet afgeschreven armaturen eerder vervangen moeten worden en wel vanaf 2019. De kosten hiervoor vallen buiten deze programmabegroting.

Detectie leidt tot nog meer besparing

Detectie van weggebruikers is een nieuwe methode voor het regelen van het lichtniveau. Bij nadering van de mast schakelt deze van de dimstand naar honderd procent licht en dit wordt doorgegeven aan de naastgelegen armaturen.

De landelijke doelstelling van vijftig procent reductie zou eerder gehaald kunnen worden met een scenario waarin ook detectie een plaats vindt. Omdat detectie nog niet tot de categorie 'bewezen technologie' behoort ligt grootschalige toepassing ervan in Haarlem op dit moment nog niet voor de hand.

De verwachting is dat deze techniek zich in 2018 meer zal hebben ontwikkeld zodat dit betrokken kan worden bij de evaluatie van het lopende verleddingsprogramma.

De kosten hiervoor vallen buiten deze programmabegroting.

Eigen Organisatie: Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.

Doel: bij de inkoop van goederen, diensten en werken worden MVI eisen opgenomen waarmee ook (indien relevant) eisen worden gesteld aan de invloed van het ingekochte op het klimaat.

Benodigde middelen: binnen huidig begrotingskader

De benodigde middelen zijn lastig in te schatten. Wat wel nodig is om in aankoopbeslissingen TCO (total cost of ownership) mee te nemen en ook een transitie te maken van kosten naar waarde. Met de ondertekening van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, de green deal Duurzaam GWW 2.0 en de verwachte inspanningen die hieraan verbonden zijn zal kennis en instrumentarium op dit vlak vergroot worden.

Algemeen

Doel: algemene ondersteuning van het duurzaamheidsprogramma

Benodigde middelen: € 180.000 per jaar

De gemeente Haarlem heeft een hoge ambitie met betrekking tot duurzaamheid. Zo neemt de gemeente Haarlem een trekkende rol op zich in de MRA voor het thema gebouwde omgeving. Daarnaast neemt de gemeente deel aan drie andere MRA programma's.

Trekker MRA themagroep Gebouwde Omgeving, deelname aan een aantal programma's; € 80.000/jr

Als koploper gemeente kan de gemeente Haarlem in aanmerking komen voor subsidies. Om voor EU subsidies in aanmerking te komen dient de SEAP (Sustainable Energy Action Plan behorende bij het Convenant of Mayors) aangepast te worden. Na een voorbereidingsperiode worden er gemiddeld 2 EU aanvragen per jaar gedaan.

Vorbereiden EU subsidies: € 20.000/jr

Voor het aanvragen van subsidies zal de samenwerking met kennisinstellingen steeds belangrijker worden. Een structurele relatie met onderwijsinstellingen wordt opgebouwd door jaarlijks twee stageplekken aan te bieden. Dat levert de handjes en de kennis die past bij het sterk in ontwikkeling zijnde veld van duurzaamheid.

Stageplekken; € 10.000

Monitoring van de Routekaart is een belangrijk sturingsinstrument voor de Raad. In samenwerking met DIA wordt de monitor van de Routekaart eerst ontwikkeld en vervolgens jaarlijks opgesteld.

Ontwikkelen en bijhouden monitoring; € 20.000/jr

Uit de Routekaart blijkt dat er financieringsmogelijkheden zijn voor hele grote investeringen, zoals warmtenetten en geothermiebronnen. Er is ook financiering voor particulieren met de (nationale of lokale) duurzaamheidslening. Voor middelgrote projecten is echter geen financiering. De eerste pilots wijzen er op dat middelgrote projecten wel heel belangrijk kunnen zijn voor de energietransitie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een straat WKO (warmte koude opslag) voor bewoners of een microgrid voor ondernemers. De gemeente stelt leningen beschikbaar vanuit het op te richten Haarlem Energie Fonds.

Beheerskosten voor Haarlem Energie Fonds; € 50.000

Communicatie en Natuur Milieu Educatie

Doel: informeren, bewustmaken en activeren van Haarlemmers

Benodigde middelen: € 150.000 per jaar

Met het aantrekken van EU en Rijksregelgeving wordt duurzaamheid steeds meer de norm. Het past bij die ontwikkeling om de informatie van www.degroenemug.nl over te verwerken op www.haarlem.nl.

Het omzetten van de website kost eenmalig € 40.000

De Groene Mug is ontstaan vanuit Haarlem Klimaat Neutraal 2030 en was voornamelijk gericht op het onderwerp energie. De afgelopen tijd zijn er meer onderwerpen bij gekomen zoals circulaire economie en klimaatadaptatie. Naast deze verbreding van de duurzaamheidscommunicatie is ook versnelde uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma gewenst, bijvoorbeeld met een meerjarige versnellingscampagne i.s.m. met het bedrijfsleven.

Huidige communicatie budget van € 52.000 verhogen naar € 85.000 per jaar

Jaarlijks komt er een campagne om aandacht te vragen voor één van de onderwerpen van het Duurzaamheidsprogramma a € 30.000.

Campagne voor aanvullend duurzaamheidsonderwerp à € 30.000 per jaar

Het implementeren van de energietransitie zal ook een forse communicatie inspanning vragen. Dit is uitgewerkt en begroot bij het onderwerp 'gebouwde Omgeving'.

Natuur- en Milieu Educatie Haarlem werkt samen met de Groene Mug aan het uitvoeren van het Duurzaamheidsprogramma van de gemeente Haarlem. Via de schoolprogramma's van NME worden steeds meer basisscholen bereikt. Ook worden steeds meer middelbare scholen bereikt met activiteiten op het gebied van energiebesparing, duurzame energie, klimaatverandering, (zwerf)afval, circulaire economie en duurzaam consumeren.

Natuur Milieu Educatie à € 35.000 per jaar

Participatie

Doel: activeren van initiatiefnemers, co-creëren en nieuwe initiatieven tot ontwikkeling brengen
Benodigde middelen: € 150.000 per jaar

De energietransitie zal een verandering teweeg brengen. En verandering leidt vaak tot weerstand. Vandaar dat de gemeente Haarlem intensief samen werkt met partners in de stad. Enerzijds omdat dit tot goede initiatieven vanuit co-creatie leidt en anderzijds omdat laat zien dat veel Haarlemmers al heel goed met de verandering van de energietransitie om gaan.

Bestaande initiatiefnemers en initiatiefgroepen worden verbonden in een netwerk. Daarnaast bereidt de gemeente wijken voor op de naderde energietransitie met social labs

Ondersteuning netwerk en social labs € 30.000 per jaar

Vanuit dit netwerk is o.a. de Stichting Kennemer Energie ontstaan met als doel om 100.000 zonnepanelen voor 2030 te realiseren op 60 collectieve zonnestroomdaken. De Stichting staat in 2018 op eigen benen met voldoende omzet voor een eigen verdienmodel. De gemeente blijft ca 8 bewonersgroepen (dakteams) per jaar ondersteunen die een collectief zonnestroomdak willen realiseren.

Bijdrage Stichting Kennemer Energie 2x € 50.000

8 dakteams Collectieve Zonnestroom € 20.000 per jaar

Uit dit netwerk ontstaan ook de eerste initiatieven voor het aardgasloos maken van bestaande wijken. Voor Haarlem, stad met een gemiddeld zeer oude woningvoorraad, zijn dergelijke pilots erg belangrijk. Vandaar dat de gemeente ernaar streeft om jaarlijks ondersteunt één pilot aardgasloze bestaande wijken en één kleiner initiatief te ondersteunen.

Bijdrage pilots aardgasloze bestaande wijken: € 80.000 per jaar

Beginnende initiatieven zijn gebaat bij een kleine financiële ondersteuning om de onkosten weg te nemen. Zij blijken cruciaal voor het creëren van bewustwording en draagvlak op het thema duurzaamheid. Dit budget blijven we dan ook via het duurzame bewonersinitiatieven ondersteuningsbudget beschikbaar stellen.

Opstartgeld pilots aardgasloze bestaande wijken: € 20.000 per jaar

Activiteiten:

- Ondersteunen netwerk en social labs à €30.000,- per jaar
- Bijdrage Stichting Kennemer Energie 2x € 50.000
- Ondersteunen 8 dakteams collectieve zonnestroomdaken à €20.000,- per jaar
- Ondersteunen pilots aardgasloze wijken bestaande wijken à €80.000,- per jaar
- Opstart geld voor beginnende initiatieven energiebesparing à €20.000,- per jaar